

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/168/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8212203344
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 08. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8212203344.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľa Mesto Bardejov, Radničné námestie 16, 085 01 Bardejov, IČO: 00 321 842, zastúpený JUDr. Jozefom Stašákom, advokátom, Andraščíkova 3, 085 01 Bardejov, proti odporcom 1. SPRAVBYT, s.r.o., Hurbanova 18, 085 01 Bardejov, IČO: 31 683 061, 2. CREDITORS s.r.o., Mozartova 27, 811 02 Bratislava, IČO: 43 891 870, o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní odporcu v 2. rade proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov č.k. 6C 65/2012-24 zo dňa 28.5.2012 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvého stupňa“) nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil odporcovi v 1. rade zdržať sa úkonov smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby nehnuteľností uvedených vo výroku.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že: „Z listov vlastníctva predložených navrhovateľom vyplýva, že navrhovateľ je vlastníkom nebytových priestorov č. 1-37,1-38,1-39,1-40. Právne vzťahy k nim sú zapísané na LV č. XXXX a právne vzťahy k parcele na ktorej stavba leží, sú zapísané na LV č. XXXX. V prospech ostatných vlastníkov bytov je na LV zapísané zákonné záložné právo podľa § 15 z.č. 182/1993Z.z. Z výziev na umožnenie ohliadky za účelom ohodnotenia nehnuteľností a výziev na umožnenie ohliadky nehnuteľností predložených navrhovateľom možno jednoznačne vyvodiť záver o tom, že sa začal výkon záložného práva na nehnuteľnosti vlastnícky patriace navrhovateľovi. Záložnými veriteľmi sú ostatní vlastníci bytov, pričom návrh na vykonanie dobrovoľnej dražby podal za nich odporca v 1. rade, ako správca bytového domu. Výkon záložného práva je upravený v § 151j a násl. Občianskeho zákonníka. Vykonávať záložné právo môže jedine záložný veriteľ. Ak ide o zákonné záložné právo podľa § 15 z.č. 182/93Z.z., návrh na vykonanie dobrovoľnej dražby podáva správca bytového domu v zmysle § 8b ods. 2 písm. i/ zák. č. 182/93Z.z.. Z oznámenia o uhradení istiny do fondu opráv zo dňa 29.11.2011 vyplýva, že peňažné plnenia priznané odporcovi v 1. rade na základe rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 5C 157/06 zo dňa 2.2.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co 42/11 zo dňa 22.8.2011, navrhovateľ odporcovi v 1. rade plnil. Z aplikácie „register“ vyplýva, že na tunajšom súde neprebíha exekúcia na návrh oprávneného (v tomto konaní odporca v 1. rade) proti povinnému (v tomto konaní navrhovateľ), kde by exekúčným titulom bol rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 5C 157/06 zo dňa 2.2.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co 42/11 zo dňa 22.8.2011.

Vychádzajúc z tvrdení navrhovateľa v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a zo zreteľom na všetky okolnosti prípadu a majúť pritom na pamäti zmysel predbežných opatrení, navrhovateľ dostatočným spôsobom preukázal dôvodnosť potreby nariadenia predbežného opatrenia, pretože z nim predložených listinných dôkazov vyplýva, že na návrh odporcu v 1. rade, ako správca bytového domu, sa reálne prikróčilo k vykonaniu úkonov smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby na majetok

vlastnícky patriaci navrhovateľovi, a to aj napriek tomu, že nateraz neexistuje voči navrhovateľovi zročná pohľadávka zabezpečená záložným právom. Úspešným výkonom záložného práva (odpredajom nehnuteľnosti inému subjektu) môže dôjsť k zmene vlastníckych pomerov a k zmene nezvratného stavu, kde navrhovateľ ako zapísaný vlastník nehnuteľností príde o tieto v dôsledku úspešnej dražby.

Vyššie uvedené skutočnosti je potrebné považovať za okolnosti opodstatňujúce dôvodnosť dočasnej úpravy právnych vzťahov, ktoré v danom prípade zistené boli, a ktoré môžu byť podkladom pre prijatie záveru o nariadení predbežného opatrenia v danej veci, ale len vo vzťahu k odporcovi v 1. rade.“

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odporca v 1. rade. Namietal porušenia ust. čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Úpravou dokazovania zákon umožňuje súdu vykonať aj iné ako účastníkmi označené a produkované dôkazy za predpokladu, ak je vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Cob 32/2007. Súd prvého stupňa neskúmal naliehavý právny záujem. Vlastníci rozhodli o tom, že budú realizovať dobrovoľnú dražbu vo vzťahu k subjektom, ktoré sa opakovane vyhýbajú svojej povinnosti podieľať sa na výkone svojich zákonných povinností - správy a nákladoch obytných blokov. Časť týchto nárokov bola uplatnená súdnou cestou - keďže navrhovateľ nebol ochotný prispievať a výsledok súdneho sporu je jednoznačne v prospech odporcu v 1. rade. Treba rozlišovať nároky priznané súdom a nároky (resp. postupy), kde možno využiť a využívať aj iné formy, napr. dobrovoľnú dražbu. Priložil potvrdenia a výpočty nedoplatkov podľa jednotlivých obytných blokov, ktoré nikto nespochybnil - a to ani samotný navrhovateľ. Z predloženého potvrdenia navrhovateľa vyplýva, že tento uhradil istinu podľa rozhodnutia súdu, ale nebolo uhradené príslušenstvo istiny. Poukázal na ust. § 8b ods. 2 písm. a) zákona 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec v rozsahu suspenzívneho odkladného účinku odvolania (§ 206 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 76 ods. 1 písm. d) O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že podaným návrhom sa navrhovateľ domáhal, aby bola odporcom v 1. a 2. rade uložená povinnosť zdržať sa úkonov smerujúcich k uskutočneniu dobrovoľnej dražby nebytových priestorov bližšie špecifikovaných v návrhu a vlastnícky patriacich navrhovateľovi. V závere navrhol, aby mu bola súdom uložená povinnosť podať žalobu o určenie zákazu nakladať s vlastníckym právom k predmetom dražby a o upustenie od dobrovoľnej dražby.

Návrh odôvodnil tým, že odporca v 1. rade, ktorý je správca bytových domov ako navrhovateľ dražby do dnešného dňa neupustil od pokračovania dražby, aj napriek tomu, že navrhovateľ všetky pohľadávky súvisiace s fondom opráv na účet bytového domu ul. Slovenská v Bardejove zaplatil v súlade s čiastočným rozsudok tunajšieho súdu, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu. Odporca v 1. rade nepodal návrh na vykonanie exekúcie, lebo vie, že dlh bol v celom rozsahu zaplatený a ďalšie platby do fondu opráv sú pravidelne mesačne uhrádzané. Vykonanie dobrovoľnej dražby na majetok mesta je podľa názoru navrhovateľa protiprávne a nezákonné. Pokračovaním v dražbe hrozí ujma na majetku mesta, sú ohrozené vlastnícke vzťahy navrhovateľa, vykonanie dražby nemá oporu v zákone, navrhovateľ nemá záväzok, resp. nedoplatky vo fonde opráv v bytovom dome na ul. Slovenská v Bardejove.

Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ osvedčil potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania. Nariadenie predbežného opatrenia má oporu v listinách, ktoré navrhovateľ k návrhu na nariadenie predbežného opatrenia predložil, a na ktoré súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí

poukázal. Úspešným výkonom dobrovoľnej dražby dôjde k zmene vlastníctva, kedy odporca v 1. rade zásadným spôsobom vstúpi do práv navrhovateľa. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a v súvislosti s odvolacími námietkami len dopĺňa.

Pri nariadení predbežného opatrenia tento inštitút vytvorí dočasnú procesnú situáciu, počas ktorej sa môže právoplatne rozhodnúť prejednávaný spor.

Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 218/2000).

V rámci konania o vydanie predbežného opatrenia je rozsah „dokazovania“ (osvedčovanie) podstatne zúžený v dôsledku:

- účelu a podstaty predbežného opatrenia,
- lehoty na rozhodnutie o návrhu,
- toho, že súd koná spravidla bez pojednávania a zásadne bez vypočutia účastníkov.

Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie. Výsledkom takéhoto postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia pravdepodobné (uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo 104/2010, 2Cdo 105/2010). Odvolacia námietka odporcu v 1. rade preto v tomto smere nie je opodstatnená.

Rovnako nedôvodnou je odvolacia námietka odporcu v 1. rade, že súd prvého stupňa neskúmal naliehavý právny záujem. Otázka, či je alebo nie je daný naliehavý právny záujem, v konaní vo veci samej, nebude predmetom skúmania, nakoľko navrhovateľ sa návrhom vo veci samej podľa jeho obsahu sleduje domáhať uloženia povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou v zmysle ust. § 80 písm. b) O.s.p.

Odvolací súd v súvislosti s výkonom dobrovoľnej dražby dáva do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 108/2011 zo dňa 22.11.2011, v zmysle ktorého, „...inštitút dobrovoľnej dražby je inštitútom, ktorý vo svojej podstate vážnym spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR s dosahom na ústavné právo na obydlie podľa čl. 19 v spojení s čl. 20 ústavy (ako je tomu aj v prejednávanej veci), a to bez akejkoľvek (preventívnej) ingerencie súdnej moci. Záložca je tak počas celého trvania záložného práva vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu záložného veriteľa, ktorého písomné vyhlásenie o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva, a o tom, že predmet dražby je možné dražiť, plní na účely výkonu záložného práva funkciu „exekučného titulu“ s priamym dosahom na ústavné práva záložcu. Je otázne, či takáto konštrukcia neodporuje základným súkromnoprávnym zásadám, najmä zásade rovnosti účastníkov súkromnoprávných vzťahov (§ 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka) s dosahom na čl. 20 Ústavy SR, kedy je vlastníckemu právu nadradené iné vecné právo vykonávané bez verifikácie oprávnenosti a dôvodnosti jeho výkonu zmocneným orgánom štátnej moci (súdom). Líniu ingerencie súdnej moci pri nútenom výkone súkromného práva podporuje aj ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva najmä k čl. 8 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd v znení jeho dodatkových protokolov (porov. napr. rozsudok vo veci Paulić v. Chorvátsko z 1. marca 2010, rozsudok Novoseletskiy v. Ukrajina (Sťažnosť 47148/99)).

Odvolačný súd poukazuje ďalej aj na nález Ústavného súdu ČR z 8. marca 2005 sp. zn. Pl. ÚS 47/04, ktorým ústavný súd zrušil ustanovenie § 36 ods. 2 českého zákona o verejných dražbách z dôvodu, že umožňovalo nútenú dražbu majetku bez toho, aby pohľadávka bola priznaná vykonateľným súdnym rozhodnutím alebo iným kvalifikovaným aktom poskytujúcim záruku vierohodnosti a kontrolovateľnosti. Ústavný súd skonštatoval, že otázky, ktoré v právnom štáte musí zodpovedať súd, zákon zveril do „rozhodovania“ živnostníka - dražobníka, pričom z tohto dôvodu je predmetná právna úprava nezlučiteľná s princípmi právneho štátu.

Postihnutie majetku výlučne súkromnými osobami - podnikateľmi sledujúcimi dosahovanie zisku takmer bez akejkoľvek verejnoprávnej ochrany v rozsahu, aký umožňuje slovenská právna úprava je diskutabilné aj vo svetle porovnateľných právnych poriadkov, ktoré na tak závažný zásah do vlastníctva vyžadujú rozhodnutie sudcu. Súkromné osoby - podnikatelia sú pritom v pozícii osôb, ktoré majú garantovať ochranu práv osôb zúčastnených na dražobnom procese (porov. vyššie). Odvolačný súd si napríklad nevie predstaviť ako záložný veriteľ a dražobník v jednej osobe (ako je tomu v prejednávanej veci) môže garantovať nezávislý a nestranný výkon záložného práva, ktorého nezávislý a nestranný verifikáciu by inak (ako je tomu v okolitých krajinách s príbuznou právnou tradíciou) garantoval súd. Atribút nezávislosti a nestrannosti je potrebné navyše posúdiť v kontexte, že záložný veriteľ si svojou úvahou a posúdením plnenia podmienok zmluvného vzťahu zabezpečuje „exekučný titul“, ktorý následne, ak je aj v pozícii dražobníka, sám nútene voči dlžníkovi vykonáva. Nezávislosť a nestrannosť je len jednou, aj keď mimoriadne dôležitou, z ústavných požiadaviek, ktoré musia byť kladené na dražobníkov, a ktoré právna úprava svojou konštrukciou nezabezpečuje. Z dražobnej praxe sú pritom vážne indície, že dražobné spoločnosti sú prepojené s veriteľmi a doslova, že každý záložný veriteľ má „svojho“ dražobníka (v predmetnej veci v jednej osobe). Aj preto sa v praxi presadzuje názor, že najľahšia a najrýchlejšia „exekúcia“ dlžníkov a neplatičov je dražba a nie je neobvyklé, že dražba sa (pravidelne), dokonca ako hrozba, vyvoláva pri hrubom nepomere pohľadávky a hodnoty zálohu. Tento model správania, medzičasom hromadne uplatňovaný účastníkmi právnych vzťahov, vo svojej podstate vážne deformuje a popiera základné ústavné princípy ochrany práv a prispieva k realizácii práva vžitím tak, že účastníci záložných právnych vzťahov pri vymáhaní pohľadávky už ani neuvažujú nad primeranejšou súdnou exekúciou, ale rovno žiadajú „dobrovoľne“ predať majetok dlžníkov (záložcov). Takáto aplikačná prax majúca svoj základ a pôvod v platnej právnej úprave „dobrovoľných“ dražieb je nežiaducim až spoločensky nebezpečným obchádzaním a spochybňovaním inštitútov núteného výkonu rozhodnutia, (v ktorých sa v demokratickej spoločnosti štandardne prejavuje súdnou mocou garantovaný oprávnený vynucovací rozmer štátomocenskej autority), a to neraz pri popieraní ochrany práv dlžníkov a porušovaní ústavného princípu primeranosti (výkonu práva).

Odvolačný súd je presvedčený, že pri naplnení ústavného princípu primeranosti musí byť pri výkone záložného práva dražba nad akúkoľvek pochybnosť inštitútom uspokojenia pohľadávky, ktorý má povahu ultima ratio.

Nebolo a ani nemôže byť zmyslom a cieľom právnej úpravy výkonu záložného práva to, aby niekto v dražbe „kúpil“ rýchlo a lacnejšie. Ako je naznačené vyššie, výkon práva má v právnom štáte principiálne limity, na ktorých musí spoločnosť za každých okolností bezvýhradne trvať, pričom týmito princípmi nie sú kúpiť rýchlo, lacno a pri nerešpektovaní ústavných práv osôb. Princípy zhmotnené v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR musí reflektovať a naplňovať nielen aplikačná prax, ale svojou normotvornou činnosťou aj zákonodarca. Ak zákonodarca konštruje právnu úpravu, dbá pritom na reflexiu ústavných limitov, ktoré podústavná právna úprava ďalej rozvíja. Preto ani záujmy veriteľa na uspokojení pohľadávky nemôžu byť hlavným cieľom realizácie právnej úpravy dobrovoľných dražieb, ako je mylne vžitá v aplikačnej praxi.

Aj z týchto dôvodov je preto diskutabilné, či v teste ústavnej súladnosti a konformnosti môže vo všeobecnosti obstať právna úprava, ktorá v podmienkach súkromného procesu nielenže nezabezpečuje garanciu a ochranu ústavných práv účastníkov právnych vzťahov (a tým na podústavnej úrovni nerozvíja

ústavné imperatívy ochrany práv), ale práve naopak vytvára neprimerane široký priestor pre ich faktické popretie v zmysle, že ústavné práva cez prizmu ich aplikácie a napĺňania nemajú inú ako len iluzórnú povahu.

V tomto zmysle je odvolací súd toho názoru, že absentuje akákoľvek už vyššie naznačená (preventívna) súdna kontrola dôvodnosti, oprávnenosti a najmä primeranosti výkonu záložného práva (porov. napríklad inštitút tzv. zástavní žaloby v Českej republike), ktorá by bola normatívnym pretavením základných hodnôt ústavného poriadku Slovenskej republiky. Súdna kontrola je pritom atribútom, ktorému nemôže byť vyčítané, že je iba na prospech záložcu (dlžníka), práve naopak preventívna súdna kontrola by umožnila zásadným spôsobom odstrániť aj právnu neistotu potenciálneho vydražiteľa v otázke nadobudnutia vlastníckeho práva, ak by nútený výkon záložného práva cez prizmu jeho dôvodnosti, oprávnenosti a najmä primeranosti ešte pred jeho uskutočnením verifikovala nezávislá a nestranná súdna autorita.

Aj prejednávacia vec je príkladom výkonu súkromnej autonómie s dosahom na vyvolanie „dobrovoľnej“ dražby a vydraženie súkromného majetku inej osoby. Súkromná autonómia prezentovaná núteným výkonom záložného práva súkromným dražobníkom sa aj tu prejavila napr. v podobe stanovenia miesta výkonu dobrovoľnej dražby cca 300 km od miesta draženej nehnuteľnosti, zmocnenie sa kabelky záujemcu o účasť na dražbe zástupcom dražobníka, uzamknutia dražobnej miestnosti a popretia zásady verejnosti dražobného procesu, konaním dobrovoľnej dražby bez rešpektovania právne záväzného stavu na liste vlastníctva.“

Súdy pri nariaďovaní predbežného opatrenia musia vziať na zreteľ fakticitu javu, proporionalitu následku a príčiny jeho vzniku. Ďalej je potrebné zvažovať pozitívne a negatívne argumenty v kolízii stojacich záujmov za súčasnej minimalizácie zásahov do základných práv účastníkov konania (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 18.6.2002 sp. zn. IV. ÚS 89/02, Sbíрка nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 27, nález č. 97).

Vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré môže spôsobiť výkon záložného práva prakticky bez súhlasu sudcu musí byť ochrana predbežným opatrením takmer pravidlom.

Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté uznesenie ako správne potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 221 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 145 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.